

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Czterdzieści trzy lata funkcjonowania Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1976–2019) - osiągnięcia: czasopisma naukowe, uprawnienia akademickie, kadra, granty i dorobek naukowy

Author: Stanisław Juszczak

Citation style: Juszczak Stanisław. (2019). Czterdzieści trzy lata funkcjonowania Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1976-2019) - osiągnięcia: czasopisma naukowe, uprawnienia akademickie, kadra, granty i dorobek naukowy. "Chowanna" (2019, t. jubileuszowy, s. 19-36), DOI: 10.31261/CHOWANNA.2019.S.02

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Stanisław Juszczyk

Uniwersytet Śląski w Katowicach

 <https://orcid.org/0000-0002-7775-6303>

**Czterdzieści trzy lata funkcjonowania
Wydziału Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1976–2019) –
osiągnięcia: czasopisma naukowe,
uprawnienia akademickie, kadra, granty
i dorobek naukowy¹**

30 września 2019 roku Wydział Pedagogiki i Psychologii skończy czterdzieści trzy lata swego funkcjonowania w strukturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wpisując się trwale w rozwój intelektualny, naukowo-badawczy i zawodowy środowiska społecznego Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego oraz otoczenia gospodarczego w zakresie kształcenia nauczycieli pedagogiki wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego, pedagogiki specjalnej oraz specjalistów z obszaru pedagogiki społecznej i resocjalizacyjnej, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, pedagogiki zdrowia, arteterapii, zarządzania i psychologii.

W okresie tych czterdziestu trzech lat wypromowaliśmy kilkadziesiąt tysięcy absolwentów studiów I i II stopnia z pedagogiki, arteterapii i zarządzania, jednolitych studiów magisterskich z psychologii oraz studiów podyplomowych. W trakcie okresu równego niemal dwu pokoleniom życia człowieka wielu naszych absolwentów zrealizowało pełną karierę akademicką od asystenta do profesora, a wielu wypromowanych doktorów i doktorów habilitowanych zasililo kadre badawczo-dydaktyczną różnych uczelni wyższych zlokalizowanych w naszym

¹ Artykuł zawiera aktualne informacje i wybrane treści z tekstu (opublikowanego w „Chowannie” 2016, T. 1 (46), s. 9–56) poświęconego jubileuszowi czterdziestolecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego (1976–2016).

regionie oraz poza nim. W tym okresie opublikowaliśmy kilka tysięcy monografii, prac pod redakcją, artykułów w recenzowanych czasopismach, indeksowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na listach: A, B i C, rozdziałów w pracach zbiorowych, studiów i rozpraw. Zorganizowaliśmy kilkaset międzynarodowych i ogólnopolskich konferencji naukowych, w których uczestniczyło wiele tysięcy naukowców z Polski, krajów Unii Europejskiej i z innych kontynentów, a wielu z nas częstokroć uczestniczyło w kilkuset konferencjach zagranicznych. Podejmowaliśmy w sposób systematyczny badania naukowe – w ramach projektów finansowanych przez MEN, MNiSW, NCN, NCBR i z funduszy europejskich – których wyniki były z powodzeniem implementowane do istotnych aspektów funkcjonowania regionu i wielu działających tutaj instytucji, przyczyniając się do pełniejszego zrozumienia zachodzących zjawisk i procesów społecznych, kulturowych oraz edukacyjnych, a wdrażane działania profilaktyczne i terapeutyczne pomogły w przeciwdziałaniu wielu negatywnym zjawiskom.

Podmiotem naszych działań badawczych, a także profilaktycznych i terapeutycznych były dzieci, młodzież, osoby dorosłe i starsze, mieszkające w zurbanizowanych środowiskach wielkomiejskich, miasteczkach i wsiach, osoby o różnym poziomie wykształcenia, posiadanym zawodzie, zróżnicowanych zainteresowaniach i potrzebach, typowe rodziny wielodzietne, z przeciętnym poziomem diety, bezdiety, single. Badaniom poddano także różne formy życia rodzinnego. Praca naukowa, jaką prowadziliśmy, zawsze służyła społeczeństwu i edukacji społecznej, zwracaliśmy bowiem uwagę na takie zjawiska, które miały istotny wpływ na funkcjonowanie społeczne. Wyniki naszych dociekań i ekspertyz oraz realizowany proces dydaktyczny zawsze miały istotny wymiar kulturowy i były związane z utrwalaniem tożsamości regionu; poddawały także namysłowi i diagnozie zjawiska uniwersalne, aby za pośrednictwem analizy porównawczej można było upowszechniać idee otwartości, wolności, poszanowania odmienności i poszukiwania prawdy. Działania pracowników Wydziału zawsze były spójne z ideami współczesnego uniwersytetu: służenia ludziom, społeczeństwu i przeciwdziałaniu zjawiskom negatywnym.

Z przywołanych powodów Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach jest postrzegany jako jeden z najlepszych tego typu wydziałów w Polsce, a Katedra Pedagogiki Społecznej oraz Katedra Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Pedagogiki Mediów należą do najbardziej znanych jednostek w naukach społecznych, są rozpoznawalne, cenione i cieszą się szacunkiem środowiska pedagogicznego zarówno ze względu na podejmowanie prekursorskich badań, jak i osiągnięty przez pracowników dorobek naukowy.

Celem pojętym w artykule jest przedstawienie osiągnięć Wydziału w zakresie wydawanych czasopism naukowych, uprawnień akademickich, prowadzonych grantów, dorobku naukowego, a także zaakcentowanie wysokich kompetencji kadry pracowników badawczo-dydaktycznych.

Rodowód Wydziału

Korzeni górnośląskiej pedagogiki i psychologii należy szukać w okresie międzywojennym. W 1928 roku w Katowicach powołano do życia Instytut Pedagogiczny². Rolą Instytutu – jak podaje jego pierwszy dyrektor Edmund Czernichowski – było przyśpieszenie „procesu [...] duchowej unifikacji (Śląska z Macierzą), a zadanie to przypada w udziale przede wszystkim szkole polskiej na Śląsku, która chcąc sprostać temu zadaniu, musi stanąć na bardzo wysokim poziomie, musi przewyciężyć wewnętrzną wartość swoją szkołę niemiecką. Do tego potrzeba odpowiednich wykonawców, potrzeba nauczycieli, stojących na wysokości swego zadania, gruntownie wykształconych, do swego zawodu należycie przygotowanych, jednym słowem, trzeba stworzyć elitę wśród szerokich sfer nauczycielstwa, której działalność promieniować będzie na całym Śląsku i w ten sposób przyczyni się do stopniowego podwyższania się poziomu całego społeczeństwa”³.

Zespół pracowników Instytutu Pedagogicznego w Katowicach w swoim planie pracy, oprócz omówienia działalności dydaktycznej, naukowej, zapowiedzi prowadzenia biblioteki pedagogicznej i pracowni psychologicznej, kierowania szkołami doświadczalnymi, zawarł projekt wydawania periodycznego biuletynu Instytutu pod tytułem „Chowanna”⁴. Bogata działalność Instytutu koncentrowała się głównie na kształceniu i doksztalcaniu nauczycieli różnych specjalności.

Utworzenie Instytutu było więc wyrazem dążenia wojewódzkich władz oświatowych do umożliwienia nauczycielom pracującym na Śląsku zdobycia i pogłębienia wiedzy pedagogicznej⁵. Miejsce powstania

² Zob. E. Czernichowski: *Organizacja i znaczenie Instytutu Pedagogicznego w Katowicach*. Katowice: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1930, s. 19.

³ Ibidem, s. 24.

⁴ Zob. *Instytut Pedagogiczny w Katowicach*. [Broszura informacyjna. Nakładem IP. Gmach Gimnazjum Państwowego]. Poznań: Drukarnia W.L. Anczyca i s-ki, 1928, s. 5.

⁵ S. Juszczyk: *80 lat historii kształcenia nauczycieli na Śląsku*. Katowice: Fundacja dla Śląska, 2009.

Instytutu Pedagogicznego – Katowice – było bardzo ważne. Śląsk po latach oderwania od Polski potrzebował polskich tradycji pedagogicznych. Polska kultura, nauka i oświata były wyznacznikiem przynależności tych ziem do macierzy⁶.

Czasopisma wydawane na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

Półrocznik „Chowanna”

Pismo naukowe Instytutu Pedagogicznego, zgodnie z tytułem zaczerpniętym z dzieła Bronisława Ferdynanda Trentowskiego *Chowanna, czyli system pedagogiki narodowej jako umiejętności wychowania, nauki i oświaty, słowem wykształcenia naszej młodzieży* (Poznań 1842), miało charakter interdyscyplinarny. Autorzy w nim publikujący poruszali problematykę filozoficzną, psychologiczną, społeczną i historyczną, pedagogiczną i kulturową. W przejściu tytułu (Chowanna to legendarna starosłowiańska bogini – piastunka dzieci⁷) można się dopatrywać chęci rozwijania i kontynuowania pedagogiki narodowej i wychowania państwowego na kartach periodyku. Pierwszy – podwójny (nr 1-2) – zeszyt czasopisma został wydany w lutym 1929 roku pod tytułem „Chowanna, kwartalnik pedagogiczny poświęcony naukowym zagadnieniom wychowania”⁸.

Dziś, na tle ogólnopolskich periodycznych wydawnictw pedagogicznych „Chowanna” zajmuje jedno z czołowych miejsc ze względu na różnorodność podejmowanej tematyki, skupienie w zespole redakcyjnym wybitnych naukowców z całego kraju, zamieszczanie artykułów o wysokim poziomie naukowym, wskazywanie nauczycielom sposobów samokształcenia i rezultatów przeprowadzonych badań psychopedagogicznych⁹. W okresie międzywojennym redaktorami „Chowanny”, a zatem współpracownikami Instytutu Pedagogicznego, byli między innymi profesorowie: Zygmunt Mysłakowski (Kraków), Mieczysław Ziemiłowicz (Lwów, Kraków), Bohdan Nawroczyński (Warszawa), Ste-

⁶ A. Budnia k: *Czasopismo pedagogiczne „Chowanna” (1929–1997). Zarys monograficzny*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1999, s. 8.

⁷ Zob. W. Bobrowska - Nowak: *Kartki z przeszłości „Chowanny”*. „Chowanna” 1993, T. 1, s. 170; A. Stopińska - Pająk: *Funkcje społeczno-pedagogiczne „Chowanny”*. „Chowanna” 1987, z. 2, s. 7; W. Andrukowicz: *Chowanna – w dwusetną rocznicę urodzin Bronisława Trentowskiego*. „Chowanna” 2009, tom jubileuszowy: *Modalne aspekty treści kształcenia* [Red. W. Kojś], s. 12.

⁸ A. Budnia k: *Czasopismo pedagogiczne „Chowanna” (1929–1997)*...

⁹ Ibidem, s. 8–9.

fan Szuman (Kraków), Florian Znaniecki (Poznań), Stefan Błachowski (Poznań), Jan S. Bystron (Warszawa), Stanisław Łempiński (Lwów) czy Helena Radlińska (Warszawa).

„Chowanna”, będąca półrocznikiem wydawanym przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, do dziś jest czasopismem Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Prezentuje teksty naukowe obejmujące szeroko rozumiane zagadnienia społeczno-kulturowe i środowiskowe aspekty problemów, związanych z procesami wychowania, socjalizacji, edukacji, które to procesy aktualizują się we współczesnych warunkach dynamicznych przemian społecznych, stanowiących nieustanne wyzwanie badawcze dla przedstawicieli nauk o wychowaniu.

Zwyczajowo redaktorami naczelnymi periodyku byli kolejni dziekani (np. prof. UŚ dr hab. Władysława Łuszczuk, a później prof. zw. dr hab. Stanisław Juszczyk), ale od 2012 roku funkcję redaktora naczelnego pełni wybrana przez Radę Wydziału Pani prof. dr hab. Ewa Syrek. „Chowanna”, należąca polskich czasopism pedagogicznych mających najdłuższą tradycję, cieszących się uznaniem polskiego środowiska pedagogów, jest periodykiem recenzowanym oraz indeksowanym na liście B MNiSW, uzyskując 10 pkt. Warto dodać, iż „Chowanna” od nr 1 z 2014 roku jest wydawana pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN i indeksowana w wielu pełnotekstowych bazach czasopism.

Kwartalnik „The New Educational Review”

W 2003 roku powołano do życia drugie na Wydziale naukowe czasopismo (kwartalnik) „The New Educational Review”, które zostało założone przez trzy uniwersytety: Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Republika Słowacji), Uniwersytet Ostrawski w Ostrawie (Republika Czech) oraz Uniwersytet Śląski w Katowicach (Polska). Radę Redakcyjną utworzyli dziekani wydziałów pedagogicznych wymienionych uniwersytetów. Honorowymi redaktorami są nestorzy pedagogiki polskiej (najpierw prof. zw. dr Wincenty Okoń, *dr h.c. multi*, następnie prof. zw. dr hab. Czesław Kupisiewicz, a od 2015 roku – prof. zw. dr hab. Kazimierz Zbigniew Kwieciński, *dr h.c. multi*), czeskiej i słowackiej. Siedziba główna redakcji mieści się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego, a redaktorem naczelnym czasopisma jest prof. zw. dr hab. Stanisław Juszczyk. Kwartalnik wydawany periodycznie przez Wydawnictwo Adam Marszałek w Toruniu jest znakomitym, jedynym tego rodzaju, przykładem pomyślnie instytucjonalizującej się transgranicznej współpracy członków Unii Europejskiej (w maju 2004 roku wszystkie trzy państwa wstąpiły do UE). Kolejne tomy kwartalnika (wydano ich do tej pory 54) stanowią egzemplifikację rozwoju

współczesnych nauk o wychowaniu i nauk społecznych w Polsce, Czechach i Słowacji, wypełniają w sposób istotny lukę wydawniczą w tej dziedzinie w krajach Europy Środkowej. „The New Educational Review” jest bowiem jedynym funkcjonującym w Europie Środkowej czasopismem o międzynarodowym zasięgu. Ponieważ kwartalnik pozostaje otwarty na prezentacje naukowych prac z całego świata, to na jego łamach zostały już opublikowane prace badaczy także z innych krajów Unii Europejskiej, takich jak: Anglia, Austria, Chorwacja, Czechy, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy, oraz z innych krajów i kontynentów, na przykład: Australii, Białorusi, Chin, Emiratów Arabskich, Hong-Kongu, Kanady, Indonezji, Japonii, Korei Południowej, Malezji, Nigerii, Pakistanu, Rosji, Turcji, RPA, Singapuru, Ukrainy i USA.

Szerokie spektrum problematyki naukowej w zakresie pedagogiki, socjologii wychowania i psychologii kształcenia znajduje swe odzwierciedlenie w strukturze Międzynarodowej Rady Naukowej czasopisma, której zadaniem stanowi dbałość o wysoki poziom naukowy zamieszczanych w nim tekstów poprzez ich wnikliwe i krytyczne recenzowanie. Przyjęto zasadę, że każdy artykuł recenzowany jest niezależnie przez dwóch recenzentów, będących członkami Międzynarodowej Rady Naukowej, lub poproszonych o to konsultantów. Oprócz wersji drukowanej czasopismo ma wersję elektroniczną, znajdująca się na stronie: www.educationalrev.us.edu.pl. W latach 2007–2013 kwartalnik był indeksowany na *Thomson Reuters Master Journal List* w Filadelfii, w bazie *Social Science Citation Index* (SSCI), a od 2015 roku znajduje się na liście A MNiSW, uzyskując 15 pkt, i notowany jest w następujących bazach: EBSCO, Education Research Complete, Education source, ERICH PLUS, Google Scholar, Index Copernicus, Open Academic Journal Index, Scopus i Ulrichweb.

Pedagogika i psychologia w strukturze Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach

W marcu 1945 roku kurator Okręgu Szkolnego na Śląsku Jan Smoleń powołał Kuratorium Instytutu Pedagogicznego i pełnienie funkcji organizatora i kierownika Instytutu Pedagogicznego powierzył prof. Józefowi Pieterowi, który zorganizował w nim trzy kierunki studiów, uruchomił bibliotekę pedagogiczną oraz ośrodek poradnictwa pedagogicznego¹⁰. W 1950 roku Instytut Pedagogiczny został włączony do nowo

¹⁰ J. Pieter: *Powstanie i rozwój uczelni wyższych w województwie katowickim w latach 1945–1964*. „Chowanna” 1964, z. 4, s. 360.

powstałej w Katowicach Wyższej Szkoły Pedagogicznej, a w 1952 roku rozpoczęła swe funkcjonowanie Katedra Pedagogiki, kierowana wówczas przez prof. Pietera, psychologa, pedagoga i filozofa, a od 1956 – rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej¹¹. Do czołowych organizatorów, inicjatorów i opiekunów badań pedagogicznych prowadzonych w Uczelni należeli w tym okresie: prof. zw. dr hab. Józef Pieter, doc. dr hab. Jan Bohucki (dziekan Wydziału Humanistycznego, a następnie kierownik Zakładu Dydaktyki), prof. dr hab. Jan Zborowski i prof. dr hab. Józef Madeja.

Katowicka pedagogika i psychologia w strukturze Uniwersytetu Śląskiego

Dnia 9 czerwca 1968 roku na podstawie ustawy z dnia 5 listopada 1958 roku o szkołach wyższych WSP została połączona z Filią Uniwersytetu Jagiellońskiego w Katowicach; w ten sposób powstał Uniwersytet Śląski. Strukturę Uniwersytetu uregulowano Zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z 31 lipca 1968 roku. Pedagogika i psychologia rozwijały się w strukturze Wydziału Humanistycznego, w ramach dwóch katedr: Katedry Pedagogiki, kierowanej przez doc. dr. hab. Jana Bohuckiego, oraz Katedry Psychologii, kierowanej przez prof. Józefa Pietera. Dnia 26 czerwca 1969 roku fuzja tych jednostek doprowadziła do powstania Instytutu Pedagogiki i Psychologii, w którym rozpoczęły swe funkcjonowanie dwa zakłady: Zakład Psychologii, kierowany przez prof. Józefa Pietera (będącego także dyrektorem Instytutu), oraz Zakład Pedagogiki, którego pierwszym kierownikiem był doc. dr hab. Jan Bohucki¹², a od 1971 roku – doc. dr hab. Adolf Molak¹³, pełniący jednocześnie funkcję zastępcy dyrektora Instytutu.

W roku akademickim 1971/1972 powstał Zakład Nowych Technik Nauczania i Dydaktyki Szkoły Wyższej, którym kierowali kolejno: doc. dr hab. Wanda Bobrowska-Nowak, doc. dr Jan Poplucz, a od 1974 roku – dr inż. Tadeusz Bydliński. Dnia 1 października 1973 roku powołano Zakład Historii Wychowania, którego kierownikiem została doc. dr hab. W. Bobrowska-Nowak, oraz Zakład Praktyk Pedagogicz-

¹¹ P. Kowolik: *Józef Pieter (1904–1989) – psycholog, pedagog, filozof*. „Nauczyciel i Szkoła” 2004, nr 1–2, s. 387.

¹² M. Grzybowa: *Nauczyciel-eksperymentator, naukowiec, pedagog, pedeutolog. Życie – działalność edukacyjna – działalność twórcza Jana Bohuckiego (1901–1991)*. „Nauczyciel i Szkoła” 1997, nr 2 (3), s. 141–145.

¹³ Zob. Molak Adolf. W: *Słownik Biograficzny Ziemi Cieszyńskiej*. Red. J. Golc, S. Bojda. T. 2. Cieszyn: Offsetdruk i Media, 1995, s. 149.

nych i Metodyk Szczegółowych, którego kierownictwo powierzono dr. Zdzisławowi Rabickiemu¹⁴.

Psychologia na Uniwersytecie Śląskim funkcjonowała początkowo w ramach różnych jednostek organizacyjnych; rozrastając się, implikowała dążenia do uzyskania autonomii i samodzielności organizacyjnej. Studia stacjonarne z psychologii zostały uruchomione w roku akademickim 1968/1969 i miały związek z rozwojem kadry naukowej psychologów, a w niedalekiej przyszłości – z instytucjonalizacją tej dyscypliny w ramach utworzonego w późniejszym czasie Instytutu Pedagogiki i Psychologii¹⁵. Dnia 1 sierpnia 1973 roku Instytut Pedagogiki i Psychologii rozpoczął swe funkcjonowanie w strukturze nowo powołanego Wydziału Nauk Społecznych. W dniu 29 lipca 1974 roku, Zarządzeniem Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Instytut Pedagogiki i Psychologii został podzielony na Instytut Pedagogiki i Instytut Psychologii. Instytut Pedagogiki już od początku swego funkcjonowania rozwijał działalność na rzecz regionu poprzez: prowadzenie eksperymentów w szkołach, organizowanie praktyk studenckich, seminariów i konferencji popularnonaukowych, wydawanie ekspertyz, podejmowanie prób wdrażania nowego modelu edukacji i integracji środowiska społecznego oraz prace nad realizacją w szkole przedmiotu „wychowanie do życia w rodzinie”¹⁶.

Na mocy Zarządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 30 września 1976 roku utworzono Wydział Pedagogiki i Psychologii, do którego zostały przeniesione Instytut Pedagogiki i Instytut Psychologii; siedzibą nowego Wydziału stał się budynek po byłej szkole podstawowej, mieszczący się przy ul. Tyszki 53 (obecnie to ul. Grażyńskiego), do którego dobudowano w 1979 roku standardowy hotel pracowniczy, zaadaptowany na pokoje pracowników naukowo-dydaktycznych.

¹⁴ Szczegóły dotyczące powstawania nowych jednostek na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, ich transformacji, kierujących nimi osób oraz ewolucji prowadzonej w nich problematyki badawczej można znaleźć w pracy: S. Juszczyk: *Jubileusz czterdziestolecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego (1976–2016). Rodowód – instytucjonalizacja – rozwój – zamierzenia*. „Chowanna” 2016, T. 1 (46), s. 9–56.

¹⁵ *Wydział Pedagogiki i Psychologii*. Oprac. H. Gąsior, P. Barczyk, Z. Ratajczak. W: *10 lat Uniwersytetu Śląskiego 1968–1978*. Red. J. Kantyka. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1978, s. 152.

¹⁶ *Ibidem*, s. 146–152.

Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej i uzyskanie pełnych uprawnień akademickich w dyscyplinie „pedagogika” przez Wydział Pedagogiki i Psychologii

Pierwszym dziekanem Wydziału został jego organizator doc. dr Henryk Gąsior (1976–1981)¹⁷. Od tej pory Wydział Pedagogiki i Psychologii zaczął się rozwijać niezwykle dynamicznie. Stale powiększająca się liczebność samodzielnych pracowników nauki oraz bogaty dorobek naukowy całej społeczności akademickiej Wydziału zaowocował otrzymaniem w 1978 roku przez Wydział Pedagogiki i Psychologii UŚ prawa do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w obu prowadzonych dyscyplinach naukowych.

Pozyskanie czterech profesorów pedagogiki z zewnątrz (prof. dr hab. Teresa Borowska, prof. zw. dr hab. Wojciech Kojs, prof. zw. dr hab. Erich Petlak oraz prof. dr hab. Jerzy Zieliński), otrzymanie tytułów naukowych przez trzech samodzielnych pracowników Instytutu Pedagogiki (prof. dr hab. Stanisław Juszczak, prof. dr hab. Mirosława Knapik oraz prof. dr hab. Adam Stankowski) oraz dwie uzyskane habilitacje (dr hab. Grażyna Kempa i dr hab. Anna Nowak; w 2005 roku stopień doktora habilitowanego uzyskała dr hab. Wiesława Sacher) spowodowało znaczącą poprawę stanu kadrowego pionu pedagogiki i umożliwiło w 2005 roku przygotowanie merytorycznego wniosku do CK o przyznanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie „pedagogika”. Wniosek ten został jednogłośnie poparty najpierw przez Senat UŚ, a następnie przez Zespół oraz Prezydium Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, a w końcu przez Sekcję oraz Prezydium CK, które 27 marca 2006 roku przyznało naszemu Wydziałowi bardzo ważne dla jego dalszego rozwoju pełne uprawnienia akademickie. W ten sposób Wydział Pedagogiki i Psychologii znalazł się w elitarnej grupie kilku wydziałów pedagogicznych uczelni akademickich w Polsce, które posiadają „czynne” uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie: pedagogika.

Zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 (Dz.U. Nr 179, Poz. 1065) pedagogika i psychologia zostały przesunięte z nauk humanistycznych do nauk społecznych. Od tego czasu Rada Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ nadaje stopnie doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych.

Posiadanie pełnych uprawnień akademickich przez pedagogów pozwoliło Radzie Wydziału na zwrócenie się do Senatu Uniwer-

¹⁷ Zob. *Wyrósł z dobrego drzewa... Uniwersytet Śląski 1968–1998*. Red. A. Barcia k. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1998, s. 29.

sytetu z uchwałą Rady Wydziału o przyznaniu tytułu doktora honorowego dwóm członkom rzeczywistym PAN – najpierw prof. zw. dr. hab. Wincentemu Okoniowi, *dr h.c. multi*, w 2006 roku, a następnie prof. zw. dr. hab. Kazimierzowi Zbigniewowi Kwiecińskiemu, *dr h.c. multi*, w 2014 roku. Działalność zawodowa prof. Wincentego Okonia jest klasycznym przykładem roli jednostki w rozwoju nauki: wybitny humanista, znakomity pedagog, pedeutolog, twórca teorii procesu nauczania-uczenia się, teorii kształcenia wielostronnego i teorii szkoły, kreator największej i najbardziej twórczej pedagogicznej szkoły naukowej, integrator akademickich środowisk pedagogicznych w Polsce, a jego prace naukowe zostały przetłumaczone na 28 języków¹⁸. Profesor Kazimierz Zbigniew Kwieciński jest wybitnym uczonym, twórcą uznanej szkoły w zakresie socjologii edukacji i młodzieży, pedagogiki społecznej, politologii oświaty i pedagogiki ogólnej, znakomitym erudytą, nieustannie rozwijającym dyskurs naukowy, organizatorem wielu instytucji naukowych w kraju, badaczem twórczym, dynamicznym i niepokornym, inspiratorem rozwoju naukowego wielu młodych pracowników nauki, wspierającym ich aplikacje grantowe oraz zagraniczne wyjazdy studyjne, a także popierającym rozwój samodzielnych pracowników nauki, inicjatorem współpracy między wydziałami pedagogicznymi, autorem imponującego i oryginalnego dorobku naukowego (profesor Kwieciński jest najczęściej cytowanym pedagogiem), zawierającego studia wokół awangardowych nurtów rozwoju humanistyki na świecie, które z powodzeniem wprowadzał do polskiej pedagogiki. Walczył o wysoki status pedagogiki w dziedzinie nauk humanistycznych oraz o jej tożsamość¹⁹.

Nasza Rada Wydziału była także inicjatorem nadania profesorom zwyczajnym: Jerzemu Marianowi Brzezińskiemu, *dr h.c. multi*, i Bogusławowi Śliwerskiemu, *dr h.c. multi*, godności profesorów honorowych Uniwersytetu Śląskiego. Profesor Brzeziński jest członkiem rzeczywistym PAN; był wieloletnim przewodniczącym Zespołu Nauk Humanistycznych PAN, wieloletnim przewodniczącym sekcji nauk humanistycznych i społecznych Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, członkiem Komitetu Nauk Psychologicznych PAN. Profesor Śliwerski z kolei był członkiem Prezydium Centralnej Komisji ds. Stopni

¹⁸ S. Juszczyk: *Doktorat honoris causa Uniwersytetu Śląskiego dla Profesora Wincentego Okonia w roku jubileuszu 30-lecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii (1976–2006)*. W: *Wincenty Okoń – Doctor honoris causa Universitatis Silesiensis*. Red. S. Juszczyk. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2006.

¹⁹ K. Krasoń: *Zbigniew Kwieciński, Doctor Honoris Causa Universitatis Silesiensis*. Oprac. K. Krasoń. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014.

i Tytułów oraz jest przewodniczącym Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Działalność naukowo-badawcza prowadzona na Wydziale

Od lat dziewięćdziesiątych XX wieku dynamicznie zmieniała się problematyka badań naukowych prowadzonych na Wydziale (statutowych, własnych i projektów badawczych kierowanych do sfinansowania przez resort, a później także przez powołane do tego instytucje: NCN, NCBR lub fundusze europejskie), co wynikało z konieczności odpowiedzi na rzeczywiste problemy społeczeństwa (ponowoczesnego) w trakcie zmiany, związane między innymi z: 1) pojawieniem się wielu negatywnych zjawisk społecznych, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, marginalizacja, ekskluzja społeczna, 2) podjęciem działań sprzyjających inkluzji osób niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnościami, czy też osób starszych, 3) funkcjonowaniem w niszach edukacyjnych, 4) transformacją szkoły masowej na szkołę włączającą (inkluzywną, uwzględniającą różnicowanie dzieci i młodzieży: językowe, kulturowe i funkcjonowanie w niej uczniów o dodatkowych potrzebach edukacyjnych) i 5) wieloma innymi zagadnieniami dotyczącymi zmian politycznych i ekonomicznych, w tym wymagań dynamicznie zmieniającego się rynku pracy (potrzeba permanentnego dokształcania się i doskonalenia - w tym autoedukacji - czy kształtowania nowych umiejętności). Konieczność odpowiedzi na nowe potrzeby społeczne przyczyniła się do konceptualizacji teoretycznych i empirycznych nowych projektów badawczych, a także organizowanych przez jednostki Wydziału ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych. Na przykład w ostatnich kilku latach prowadziliśmy następujące projekty badawcze:

1. Zakres i uwarunkowania zjawiska „sharenting” wśród rodziców na portalu społecznościowym Facebook, 2017–2018, kierownik projektu dr Anna Brosch, projekt NCN.
2. Myśl odwrotnie i przewrotnie - kreacja i twórczość w odkrywaniu siebie i świata, 2018–2019, kierownik projektu dr Małgorzata Łączyk, projekt NCBR i MNiSW.
3. Proaktywne radzenie sobie z adaptacją do nowego miejsca pracy w sytuacji ponownego zatrudnienia, 2014–2017, kierownik projektu dr Katarzyna Ślebarska, projekt międzynarodowy.
4. Ból zagrożonego Ja. Samoocena jawna i utajona, reakcja stresowa w obliczu zagrożenia społecznego a progi czucia i tolerancji na ból, 2017–2020, kierownik projektu dr Ewa Wojtyna, projekt NCN.
5. Moralna spójność: związek między zachowaniami ludzi, 2017–2018, kierownik projektu dr Mariola Paruzel-Czachura, projekt NCN.

6. New European Industrial Relations (NEIRE): Mediation system effectiveness for collective organizational conflicts: A comparative study in Europe, 2016–2018, kierownik projektu prof. zw. dr hab. Barbara Kożusznik, Fundusze Europejskie.
7. New European Industrial Relations: Expectations of employers on employee representatives' roles, attitudes, and competencies to act as partners in social innovation, 2012–2016, kierownik projektu prof. zw. dr hab. Barbara Kożusznik, projekt finansowany przez Katolicki Uniwersytet w Leuven (Belgia).
8. Do nawiązywania współpracy międzynarodowej wykorzystywaliśmy środki finansowe i możliwości stwarzane np. przez projekt POWR.03.05.00-IP.08-00-PZ1/17: *Zintegrowane Programy Uczelni* w ramach Ścieżki I tytuł: *Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* na lata 2017–2019 oraz kolejny program WND-POWR.03.05.00-00-z117/17 na lata 2018–2022.

Oprócz wymienionych grantów pracownicy Wydziału prowadzą w sumie 15 projektów badawczych w ramach Uniwersytetu. Corocznie nauczyciele akademicki aplikują do MNiSW, NCN, NCBR i Unii Europejskiej o finansowanie projektów badawczych, niestety ze względu na szczupłość rządowych środków finansowych oraz bardzo dużą konkurencję ze strony wydziałów przyrodniczych i ścisłych efektywność tych aplikacji jest niewielka. Jednak należy podkreślić, że aktywność badawcza naszych pracowników jest bardzo duża, ponieważ uczestniczą oni w różnych projektach badawczych zewnętrznych instytucji akademickich, naukowych czy samorządowych, zarówno w kraju, jak i za granicą, a także w międzynarodowych sieciach badawczych.

W latach 2002–2006 Wydział Pedagogiki i Psychologii miał drugą kategorię w klasyfikacji KBN, ale z roku na rok pedagogika i psychologia zajmowały coraz lepsze miejsca w ogólnopolskich rankingach tygodników „Wprost” i „Polityka”. W latach 2009–2012 Wydział dysponował kategorią naukową A w klasyfikacji MNiSW, ale od 2013 roku, po przesunięciu obu dyscyplin: pedagogiki i psychologii do nauk społecznych, Wydział ma kategorię B. Intensyfikujemy swą działalność naukowo-badawczą, w tym publikacyjną, aby ponownie uzyskać kategorię A.

Obecnie na Wydziale pracuje 137 nauczycieli akademickich, a wśród nich: 9 profesorów tytularnych, 27 doktorów habilitowanych, 68 doktorów oraz 33 magistrów. W związku z posiadaniem tak silnej kadry samodzielnych pracowników naukowych mamy wysoki potencjał badawczy, który wykorzystujemy efektywnie w prowadzonych badaniach naukowych.

Pracownicy obu Instytutów: Pedagogiki i Psychologii oraz obu Katedr: Pedagogiki Wczesnoszkolnej i Mediów oraz Pedagogiki Społecz-

nej²⁰ przywiązują dużą wagę do kontynuowania i poszerzania wielokierunkowej współpracy z zagranicą, dlatego współpracują z ośrodkami zagranicznymi w wielu krajach na świecie: między innymi w Austrii, Belgii, Chinach, Czechach, Estonii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Japonii, Korei Południowej, Niemczech, Rumunii, Słowacji, Ukrainie, na Węgrzech, w Wielkiej Brytanii, we Włoszech czy w USA.

W 2018 roku pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Pedagogiki i Psychologii opublikowali łącznie 278 prac naukowych, a w tym 2 monografie anglojęzyczne, 15 monografii polskojęzycznych, 34 artykuły w językach obcych w recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, 146 artykułów w czasopismach polskojęzycznych (indeksowanych na listach A (27 artykułów), B (119 artykułów) i C (34 artykułów) MNiSW), 73 rozdziały w polskich monografiach naukowych oraz 8 rozdziałów w zagranicznych monografiach naukowych. Ponadto pracownicy wygłosili 222 referaty na ogólnopolskich konferencjach naukowych oraz 42 referaty na konferencjach zagranicznych (w sumie Wydział uzyskał 2472 punkty w notacji MNiSW)²¹. Z roku na rok wzrasta aktywność publikacyjna naszych pracowników, jednak oczywiście prym wiodą samodzielni pracownicy naukowcy, dając przykład godny naśladowania młodszym pracownikom nauki. Cieszymy się, że wśród doktorów będących przed habilitacją dostrzegamy rosnącą aktywność naukowo-badawczą i publikacyjną, co dobrze wróży ich dalszej karierze naukowej. Aktywni stają się także studenci, którzy uczestniczą w pracach 15 kół naukowych i mogą zapoznać się z badaniami naukowymi prowadzonymi na Wydziale, a nawet stać się członkami wybranego zespołu badawczego. Doktoranci realizują własne projekty badawcze, pozyskując w wyniku wydziałowego konkursu środki z dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich.

²⁰ Obie Katedry zostały wyłączone z Instytutu Pedagogiki i podporządkowane Dziekanowi Wydziału – na mocy Zarządzenia nr 98 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie zmian w strukturze podstawowych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność naukowo-dydaktyczną w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w roku akademickim 2013/2014 i 2014/2015.

²¹ Sprawozdanie z działalności naukowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii za 2018 r., przyjęte przez Radę Wydziału w lutym 2019 r.

Działalność dydaktyczna realizowana na Wydziale

Od roku akademickiego 2007/2008 Instytut Pedagogiki prowadził rekrutację na studia licencjackie (I stopnia) oraz studia uzupełniające (II stopnia) na specjalnościach: pedagogika resocjalizacyjna z profilaktyką społeczną, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, pedagogika zdrowia oraz edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne. Od tego roku akademickiego wprowadzono piątą specjalność: zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i oligofrenopedagogika, będącą odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne regionu śląskiego na nauczycieli klas i szkół integracyjnych, szkół specjalnych oraz przedszkoli integracyjnych. Po jej wygaszeniu od 2011 roku uruchomiono specjalność z zakresu pedagogiki rewalidacyjnej na II stopniu studiów, a od 2013 roku wprowadzono trzeci kierunek studiów: pedagogika specjalna. Aktualnie poszerzono ofertę edukacyjną o nowe specjalności: pedagogika resocjalizacyjna z socjoterapią, pedagogika resocjalizacyjna z penitencjarystyką oraz promocja zdrowia z profilaktyką uzależnień. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w lipcu 2015 roku wyraziło zgodę na prowadzenie przez nasz Wydział kierunku studiów: zarządzanie zasobami ludzkimi. Ten czwarty kierunek studiów spowodował powołanie Katedry Zarządzania w strukturze naszego Wydziału. W dniu 17 listopada 2015 roku rektorzy trzech uczelni wyższych: Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Muzycznej i Akademii Sztuk Pięknych podpisali umowę o wspólnym prowadzeniu nowego interdyscyplinarnego, elitarnego i prestiżowego kierunku studiów I stopnia dla młodzieży uzdolnionej artystycznie: arteterapia. Uczelnią wiodącą jest Uniwersytet Śląski, a w nim Wydział Pedagogiki i Psychologii, program studiów bowiem opracowała prof. dr hab. Katarzyna Krasoń, a zajęcia z zakresu pedagogiki są realizowane na naszym Wydziale. Absolwenci arteterapii otrzymują na końcu roku akademickiego 2019/2020 dyplom trzech uczelni i będą mogli między innymi podjąć studia na naszym Wydziale na stopniu II w zakresie pedagogiki rewalidacyjnej.

Od roku akademickiego 2019/2020 wprowadzamy jednolite, pięcioletnie studia magisterskie kształcenia nauczycieli w zakresie pedagogiki wczesnoszkolnej i pedagogiki przedszkolnej oraz pedagogiki specjalnej.

W konkluzji można stwierdzić, że dążymy do tego, by nasz Wydział był przygotowany do kształcenia innowacyjnego i ustawicznego, kształcenia interdyscyplinarnego, zindywidualizowanego oraz ukierunkowanego na potrzeby studentów, wykorzystującego najnowsze technologie i metody kształcenia.

Wydział prowadzi również wiele – głównie kwalifikacyjnych – kierunków studiów podyplomowych. Ich oferta zmienia się z roku na

rok w zależności od zapotrzebowania społecznego. Pracownicy sami rozpoznają ten rynek edukacyjny i w odpowiednim czasie występują z inicjatywą do Rady Wydziału o uruchomienie kolejnych kierunków studiów podyplomowych.

Dbłość o wysoką jakość kształcenia i ściśle powiązanie badań naukowych z procesem dydaktycznym spowodowało, że na Wydziale, podobnie jak w całym Uniwersytecie, wprowadzono proces zapewnienia jakości kształcenia. Za każdy z kierunków studiów odpowiedzialny jest Kierunkowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, współpracujący z Wydziałowym Zespołem Jakości Kształcenia. W 2016 roku nasz Wydział otrzymał od Polskiej Komisji Akredytacyjnej, w wyniku przeprowadzonej w 2015 roku akredytacji instytucjonalnej, ocenę wyróżniającą za wysoką jakość kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów oraz specjalnościach, która obowiązuje do 2022 roku.

Konkluzje

Nasz Wydział ze swą ofertą badań naukowych i związanej z nimi dydaktyki jest otwarty na oczekiwania otoczenia społeczno-gospodarczego, w którym funkcjonuje, na potrzeby kandydatów chcących podejmować studia, po ukończeniu których uzyskują satysfakcjonującą pracę. Dlatego każdego roku staramy się proponować nowe specjalności, które zachęcą młodzież do studiowania na naszym Wydziale. Ponadto współpracujemy ze środowiskiem lokalnym – instytucjami edukacyjno-wychowawczymi, opiekuńczymi, resocjalizacyjnymi etc. Bogata oferta kwalifikacyjnych studiów podyplomowych pozwala zainteresowanym na podejmowanie możliwości doskonalenia zawodowego.

Zwraca uwagę udział naszej kadry nauczycieli akademickich w życiu naukowym i uczelnianym, krajowym i międzynarodowym. Kumulacja wszystkich form aktywności naukowej, doradczo-ekspertalnej, charakterystycznej dla profesorów tytularnych i doktorów habilitowanych, jest wynikiem zapraszania kadry naszych samodzielnych pracowników nauki do uczestniczenia w różnych szacownych przedsięwzięciach w postaci: recenzowania i opiniowania prac awansowych, zasiadania w radach naukowych, komisjach, towarzystwach, czy prac w redakcjach. Świadczy to o **obywatelstwie** pedagogów i psychologów Uniwersytetu Śląskiego w świecie akademickim.

Pracownicy badawczo-dydaktyczni z różnych ośrodków akademickich w Polsce wszczynają na Radzie Wydziału Pedagogiki i Psychologii przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne oraz procedury o uzyskanie tytułu profesora. Nasz Wydział stał się znaczącym ośrod-

kiem naukowym w naukach społecznych, o bardzo silnej kadrze naukowej. Wydaje 2 parametryzowane przez MNiSW czasopisma naukowe, prowadzi oryginalne i ważne pod względem poznawczym badania naukowe, a pracownicy publikują liczące się monografie naukowe oraz artykuły w czasopismach o międzynarodowym i ogólnopolskim zasięgu. Celem nadrzędnym naszych wspólnych działań jest wysoka jakość podejmowanych badań naukowych i realizowanego procesu dydaktycznego – chcemy, aby nasz Wydział był coraz silniejszy i coraz lepiej postrzegany w polskim środowisku naukowym, a także w zagranicznych ośrodkach naukowych. Należy podkreślić iż wprowadzenie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym 2.0 od października 2019 roku zapowiada istotne zmiany w strukturach i funkcjonowaniu uczelni wyższych w Polsce.

Bibliografia

- Andrukowicz W.: *Chowanna – w dwusetną rocznicę urodzin Bronisława Trentowskiego*. „Chowanna” 2009, tom jubileuszowy: *Modalne aspekty treści kształcenia* [red. W. Kojś].
- Bobrowska-Nowak W.: *Kartki z przeszłości „Chowanny”*. „Chowanna” 1993, T. 1.
- Budniak A.: *Czasopismo pedagogiczne „Chowanna” (1929–1997)*. *Zarys monograficzny*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1999.
- Czernichowski E.: *Organizacja i znaczenie Instytutu Pedagogicznego w Katowicach*. Katowice: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1930.
- Grzybowa M.: *Nauczyciel-eksperymentator, naukowiec, pedagog, pedeutolog*. *Życie – działalność edukacyjna – działalność twórcza Jana Bohuckiego (1901–1991)*. „Nauczyciel i Szkoła” 1997, nr 2 (3), s. 141–145. *Instytut Pedagogiczny w Katowicach*. [Broszura informacyjna. Nakładem IP. Gmach Gimnazjum Państwowego]. Poznań: Drukarnia W.L. An-czyca i s-ki, 1928.
- Juszczyk S.: *Doktorat honoris causa Uniwersytetu Śląskiego dla Profesora Wincentego Okonia w roku jubileuszu 30-lecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii (1976–2006)*. W: *Wincenty Okoń – Doctor honoris causa Universitatis Silesiensis*. Red. S. Juszczyk. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2006.
- Juszczyk S.: *80 lat historii kształcenia nauczycieli na Śląsku*. Katowice: Fundacja dla Śląska, 2009.

- J u s z c z y k S.: *Jubileusz czterdziestolecia Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego (1976–2016). Rodowód – instytucjonalizacja – rozwój – zamierzenia*. „Chowanna” 2016, T. 1 (46), s. 9–56.
- K o w o l i k P.: *Józef Pieter (1904–1989) – psycholog, pedagog, filozof*. „Nauczyciel i Szkoła” 2004, nr 1–2.
- K r a s o ń K.: *Zbigniew Kwieciński, Doctor Honoris Causa Universitatis Silesiensis*. Oprac. K. Krasoń. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014.
- M o l a k A d o l f. W.: *Słownik Biograficzny Ziemi Cieszyńskiej*. Red. J. Golec, S. Bojda. T. 2. Cieszyn: Offsetdruk i Media, 1995.
- P i e t e r J.: *Powstanie i rozwój uczelni wyższych w województwie katowickim w latach 1945–1964*. „Chowanna” 1964, z. 4.
- Sprawozdanie z działalności naukowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii za 2018 rok, przyjęte przez Radę Wydziału w lutym 2019 r.
- S t o p i ń s k a - P a j ą k A.: *Funkcje społeczno-pedagogiczne „Chowanny”*. „Chowanna” 1987, z. 2.
- Wydział Pedagogiki i Psychologii. Oprac. H. Gąsior, P. Barczyk, Z. Ratajczak. W: *10 lat Uniwersytetu Śląskiego 1968–1978*. Red. J. Kantyka. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1978.
- Wyrósł z dobrego drzewa... *Uniwersytet Śląski 1968–1998*. Red. A. Barcia. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 1998.
- Zarządzenie nr 98 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie zmian w strukturze podstawowych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność naukowo-dydaktyczną w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w roku akademickim 2013/2014 i 2014/2015.

Stanisław Juszczyk

Forty-Three Years of Faculty of Pedagogy and Psychology of the University of Silesia in Katowice (1976–2019) – Achievements: Scientific Journals, Academic Qualifications, Staff, Grants and Scientific Output

Summary: The article is devoted to the scientific, didactic and organizational achievements of the Faculty of Pedagogy and Psychology of the University of Silesia in Katowice from its foundation to the newest times (1976–2019). It presents the origins of the Faculty, including the functioning of education in the field of pedagogy and psychology in the structure of the Higher School of Pedagogy in Katowice, and then in the structure of the University of Silesia, the development of the scientific and teaching staff (obtaining subsequent degrees and titles, scientific publications) and the basis for the Faculty to obtain full

academic qualifications in the field of pedagogy. Also, the journals published by the Faculty have been characterized.

Keywords: Faculty of Pedagogy and Psychology of the University of Silesia, pedagogy, psychology, Silesian pedagogy

Stanisław Juszczyk

**Dreiundvierzig Jahre der Fakultät für Pädagogik
und Psychologie der Schlesischen Universität in Katowice
(1976–2019) – Errungenschaften: wissenschaftliche Zeitschriften,
Hochschulbefugnisse, Personal, Zuschüsse
und wissenschaftliche Leistungen**

Zusammenfassung: Der Beitrag ist den wissenschaftlichen, didaktischen und organisatorischen Leistungen der Fakultät für Pädagogik und Psychologie der Schlesischen Universität in Katowice seit deren Gründung bis zum heutigen Tage (1976–2019) gewidmet. Der Verfasser schildert die Genese der Fakultät und das Bestehen der Bildung auf dem Gebiet Pädagogik und Psychologie in der Struktur der Pädagogischen Hochschule in Katowice, und dann in der Struktur der Schlesischen Universität, die Entwicklung des wissenschaftlich-didaktischen Personals (Erlangung höherer akademischer Grade und Titel, wissenschaftliche Publikationen) und die Grundlagen für die von der Fakultät gewonnenen vollen akademischen Befugnisse auf dem Gebiet Pädagogik.

Schlüsselwörter: Fakultät für Pädagogik und Psychologie der Schlesischen Universität, Pädagogik, Psychologie, schlesische Pädagogik